

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Demian Tudor

ABONAMENTUL:
Pentru particulari pe an 5000 lei.

PEDAGOGIA IUBIRII

Știința pedagogiei este veche ca și omenirea. Tratatetele ei mai de seamă sunt o adevărată îndrumare a tineretului pe drumul moral și social. Toate percepțele de conduită ale omului, ca și proverbele neamurilor, nu sunt altceva decât miezuri de gândire pentru îndrumarea sănătoasă a tineretului. La un loc, toate aceste percepțe și proverbe, învelite în haina religiei, alcătuiesc punctul central al educației. Ele caută să ridice individul din biologic în spiritual, din efemer în veșnicie. Ele îi armonizează preocupările spirituale cu cele materiale. Cu alte cuvinte, ele ne argumentează că omul „se înalță prin spirit și se coboară prin simțuri”.

Incepând cu Empedocles, Socrate, Platon și Aristot, vestiții educatori ai antichității, lumea veche a învățat curajul, moralitatea, idealismul și adevărul, dând întâietate spiritului în toate manifestările omului.

Nimeni însă ca Mântuitorul n'a venit să aducă în lume percepțe mai sănătoase de educație pe seama omenirii. El vede începutul educației în propovăduirea împărăției iubirii, care a format în decursul veacurilor izvorul nesecat de apă vie a sublimelor virtuți cari stau la baza societății. După concepția creștină, educatorul trebuie să-și însușească principiul: „fără inimă nimic nu este cu putință. El trebuie să-și filtreze toată educația prin iubire. Fără iubire nu se poate face nimic durabil. Și Dumnezeu, din iubire a creat și mântuit lumea. Iubirea este ca un arhitect universal care crează totul, crede totul, nădăjduște totul, rabdă totul. Educația care se face sub teoria și practica sânguitoare a Evangheliei iubirii, a luminat căile pedagogiei universale.

Inspirat de Evanghelie, A. Comenius a devenit propagatorul înfocat al școlii poporului, iar Pestalozzi a fost „o înaltă pildă de jertfă necurmată pentru o omenire mai bună”. După

Comenius, educatorul trebuie să fie un „organizator spiritual”, care să-l scoată pe om din vârtejul lumii, care-i strică caracterul.

Și câte alte exemplare de elită din lumea educației n'am putea să înșirăm în rândurile de față.

Cu drept cuvânt putem afirma, că educația trecutului a fost mai bogată în roade decât cea de astăzi. Ea a dat omenirii martiri și sfinți, misionari și filantropi. Ea a fraternizat omenirea prin „pace și bunăvoință”. Era artă pentru artă. A fost o pedagogie a iubirii.

Dar pedagogia, oricărei epoci ar aparține ea, ca să-și poată da cât mai mult roadele la iveală, și să se evidențieze mai intens, trebuie să fie pătrunsă de un ideal de educație, clar și unitar. Ea trebuie să-și ducă, mereu înainte, acest ideal, alimentat din adevărurile imutabile și eterne ale iubirii. Să stimuleze încontinuu tinerele vlăstare spre muncă cinstită, prin sânguință și bun simț. Să creeze caractere oțelite, dozate cu cunoștințe temeinice, care la vremea lor să fie puse în slujba societății.

Lucrează astfel — spune Kant — ca să îndeplinești totdeauna umanitatea, atât în persoana ta, cât și în persoana altcuiva, nu numai ca mijloc, ci și ca scop. Cu alte cuvinte, să se vadă în oricare individ, trecut prin mediul școlii, superioritate, noblețe, iubire și înțelegere. Să se simtă la fiecare pas, că sufletele lor sunt pătrunse de umanitatea samaritanului biblic și nu de aceia a unui formalism sec și hibrid.

Iar una dintre cerințele fundamentale ale pedagogului, pe lângă iubire, trebuie să fie obiectivitatea didactică, manifestată prin aprecieri imparțiale față de discipolii săi, indiferent de clasa socială căreia aparțin. Dacă alții de altă dată, erau apreciați și venerați de discipolii lor, fără nici un echivoc chiar din acest motiv. Ceeace nu prea se vede în zilele noastre.

Dascălul nu trebuie să se mărginească numai la instrucție, ci să țină seama mai ales de educație. Să nu se transforme din educator în instructor. Să nu dea cunoștințe, fără căldura inimii, numai ca să se umple golurile. Pe el ar trebui să-l intereseze mai mult conștiințiozitatea profesională, decât inspecțiile trecătoare, mai mult ceea ce rămâne decât ceea ce se uită.

Dezastrul spiritual al societății noastre își are izvorul, în parte, chiar în nesocotirea înaltelor principii ale pedagogiei iubirii. De aici apoi și aplicarea cât mai deasă a principiului lui Holbes: homo homini lupus.

Școala are — este adevărat — două scopuri: educație și instrucție. „Educația e ceea ce rămâne, iar instrucția e tot ceea ce se învață

și se uită“. Educația se face sub oblăduirea religiei și tradiției. Instrucția trece peste aceste adevăruri și ține pas cu vremea. Una e tradiționalistă, cealaltă e a prezentului. Prima se inspiră din adevărurile veșnice și neschimbabile, prin iubire către semenii, a doua se naște din relativismul cunoașterii umane, și e lipsită de orice samaritenism.

La lumina educației s'a creat tot ce are omenirea mai scump și mai de durată. Fiindcă acolo unde e iubire e și încredere. De aceea pedagogia iubirii este idealul după care trebuie să tânjească societatea de astăzi, dacă vrea să dăinuie ca societate liberă și conștientă de rolul ce-i incumbă.

Prof. I. Petriliu

Efectele practice ale religiei creștine

II.

Creștinismul a recunoscut în om o creațiune a lui Dumnezeu și deci o ființă spirituală, iar nu o apariție hazardă. Iar omul fiind o creatură a lui Dumnezeu, poartă în sine chipul și asemănarea cu Creatorul său. Deci, în virtutea de a purta chipul lui Dumnezeu, „omul însuși este creator și chemat spre creațiune“.

El a fost creat ca stăpân al lumii create, ca lucrător și organizator al pământului. Dumnezeu l-a creat pe om, deci, nu numai ca materie, ci și ca spirit, dându-i prin aceasta putința de a se ridica prin credință și fapte bune la izvorul ultim al vieții și existenței lui. El a fost creat ca ființă spirituală, liberă și conștientă, făcându-l să tindă necontenit spre El și să se simtă fericit în apropierea Lui.

Ca ființă socială, omul nu poate trăi și progresa într-o viață organizată și civilizată decât în societate. Să b „trăire în societate“ înțelegem un raport ontologic, nu gnozeologic, între om și societate, iar această trăire nu poate exista numai pe baze materiale sau organice. Viața biologică, nu este un element de primă necesitate a conviețuirii, fiindcă societatea este înainte de toate „conviețuire spirituală“, iar „viața socială este o stare a conștiinței, nu a organismului“ (Traian Herseni: *Realitatea Socială*, pag. 30).

Fiind o realitate spirituală, Mântuitorul s'a interesat de aproape de bunul ei mers, formulând reguli precise și categorice, după cari să se conducă și să progreseze. În Sf. Evanghelie găsim tot ce ne este de trebuință ca să ne putem orienta în toate problemele, ce necesită o ideală viațuire.

Creștinismul îi prezintă omului un ideal de îndeplinit. Prin aceasta, el ridică pe om în mod spiritual deasupra mediului înconjurător, dându-i pu-

tința să-l schimbe, să-l transforme și să-l îmbunătățească.

Creștinismul a pornit la îmbunătățirea soartei omului, schimbând nu lucrurile din afară, ci transformând pe om sufletește. Creștinismul a revoluționat lumea antică „nu pentru că a modificat întocmirile sociale și realitățile economice ale lumii antice, ci pentru că a transformat conștiința omenească“.

Religia creștină a introdus un nou criteriu de valorificare a oamenilor. El proclamă valoarea sacră a personalității umane, egalitatea morală a oamenilor, și deci deopotrivă lor îndreptățire și obligație înaintea legilor Statului.

Transformând și înălțând conștiința omenească, creștinismul a condamnat caracterul de clasă exclusivist și arbitrar al dreptului antic, făcând să dispară sclavajul, iar femeia și copiii sub puternica influență a creștinismului, au început să se bucure de ocrotirea legilor umane și deci nimeni nu mai putea dispune după bunul său plac de viața și avutul lor.

Femeia a ieșit de sub tirania bărbatului, iar copiii, cari erau socotiți neapți pentru viață, nu mai erau aruncați în prăpastie ca în antichitate, ci erau îngrijiți și ocrotiți, potrivit principiului adus de creștinism, că viața fiind un dar al lui Dumnezeu, numai Dumnezeu are dreptul să o ia.

Transformarea socială adusă de creștinism este incalculabilă, fiindcă ea a înlăturat nedreptățile sociale ale lumii antice, creind o nouă mentalitate și deci o nouă lume.

Prin porunca iubirii a înlăturat acel dispreț de cei slabi și neputincioși, introducând o conștiință de înaltă justiție socială, prin declararea principiilor religioase de egalitate, libertate și fraternitate. Ideia de dreptate creștină, a adus unificarea claselor sociale, proclamând drepturile tu uror în fața legilor Statului.

Prin aceasta, religia creștină a devenit religia întregii umanității. „Ea proclamă sus și tare, în numele unui principiu metafizic și moral, egalitatea perfectă între oameni. În fața Fărintelui ceresc, dispar deosebiri de rasă, de popoare, de clasă, de avere, de ranguri sociale. Numai există Evreu și Grec, Roman și Barbar, popor ales și neam de rând, bogat și sărac, om liber și rob, stăpân și slugă, bărbat și parte femelască” (Sterie Diamandi: Fiul lui Dumnezeu, vol. I, pag. 47—48).

„Ideea de egalitate religioasă — spune dl. prof. univ. Șerban Ionescu — transformă inegalitățile și nedreptățile economice și materiale din trecut, prin o repartizare mai echitabilă a marelui proprietăți, prin socializarea marilor întreprinderi industriale, prin egala valorificare a celor trei factori constitutivi ai producției: munca, inteligența și capitalul; prin participarea la beneficii a lucrătorilor, prin solidarizarea forțelor în vederea unei mai întinse cooperării, prin înfrânarea concurenței, prin asistența socială a mamei, prin ocrotirea copiilor și a bătrânilor, prin instruirea și educarea lor cu concursul Bisericii, prin înființarea a o sumă de instituții și aziluri ocrotitoare etc.” (Biserica și problemele sociale, pag. 100).

Iată o deslegare fericită făcută pe baza principiilor creștine, a acestei spinoase probleme ce a frământat omenirea veacuri de-a-rândul.

„Problema socială este deasemenea și o problemă de iluminare, de transformare duhovnicească, de schimbare religioasă a legăturilor dela om la om, este adecă o problemă creștină”. În creștinism „harul lui Hristos are forța reală de a renaște sufletele omenesci și a le transfigura”. „Și niciodată problema socială nu va putea fi rezolvată fără această nouă naștere lăuntrică și duhovnicească, fără luminare de sus, a omului blruit de păcatului, fără căutarea împărăției lui Dumnezeu” (Nicolae Berdiaev, cit. după Irineu Mihălcescu și Emilian Vasilescu: Apărarea credinței, Buc. 1937, pag. 48).

Creștinismul urmărește fericirea societății, prin înălțarea individului, prin îmbunătățirea soartei lui din toate punctele de vedere, iar nu prin asuprirea lui. În lumina învățăturii creștine dispar antagonismele dintre indivizi, precum și între popoare, așezând la baza raporturilor lor, iubirea și iertarea și deci o fericită colaborare.

Mântuitorul Hristos s'a coborât de pe culmile sfințeniei și perfecțiunii, în mijlocul gloatei fără des-gust, pentru a o ajuta să se ridice și s'o îndrumeze pe calea mântuirii. El însuși a spus: „Nu cei sănătoși au nevoie de doctor, ci cei bolnavi”. Și El tot pentru aceștia a venit.

Creștinismul afirmă viața, nu o tăgăduiește. El nu este religia negației vieții, ci este „religia vieții și a bucuriei. El nu e religia tristeții, nici a umilinței și nici a renunțării. Creștinismul nu a predicat și nici

nu a încurajat renunțarea la viața de aici, pentru câștigarea vieții de dincolo, ci a condiționat viața de dincolo de înălțimea, viața și vrednicia vieții de aici” (Ioan Gh. Savin: Creștinismul și gândirea contemporană, pag. 47).

Creștinismul înseamnă activitate continuă, înseamnă luptă, căci învață pe om să fie mereu treaz și să lupte contra păcatului din lume, care-l schimbonește sufletește și-l desdumnezeiește.

Creștinismul dă sens vieții și scop luptei omului. El diriguește sensul și scopul vieții spre o țintă supremă: viața și fericirea vecinică. „A trăi viața din plin, nu înseamnă a o trăi numai pe p'antul vieții fizice, ci și a celei spirituale. Creștinismul afirmă viața, dar o și sfințește. În aceasta stă toată bucuria vieții creștine; să trăiești deplin viața de aici, dar să nu uiți o clipă ca s'o trăiești și pentru viața de dincolo” (Idem, o. c. pag. 61).

Viața de aici numai în legătură cu viața de dincolo primește sens și valoare. Bucuriile și frumusețile duhovnicești creștine, au avut meritul de a înmulți bucuriile și frumusețile vieții, nu de a le scădea. Deaceia, creștinismul „prezintă medul cel mai prielnic pentru sănătate, frumusețe sufletească, dreptate, bărbăție și ascensiune spirituală” (Sterie Diamandi, o. c., pag. 60).

Iată pentru ce omenirea are totdeauna nevoie de religia creștină, ca să-i fie în slujba vieții, să-i fie sprijin de înălțare; să-i fie motor și frână, totodată să-i stimuleze pornirile bune și să înfrâneze pe cele rele; să cultive dragostea nemărginită pentru o viață superioară și astfel să favorizeze progresul omenesc.

Pr. Marin Sfetcu

Pelerinajul la Schitul „Sf. Gheorghe”-Feredeu

Și în anul acesta ca și în ceilalți, pelerinajul la schitul „Sf. Gheorghe”-Feredeu a fost un prilej de sublimă înălțare sufletească. O fericită smulgere din omenescul înconjurător, și o ascensiune în spre liniștea zării eterne; o ridicare spre viața de participare la „Lumina Cerească”.

După sosirea tramvaielor de dimineață în comuna Covăsinți, o mare mulțime de credincioși în frunte cu P. C. Părinți: C. Turică, din Arad, din partea Episcopiei, Gh. Balta din Covăsinț, Traian Rugilă din Sâmbăteni, Gh. Barbă din Păuliș, A. Chirilă din Glogovaț, Tr. Magoș din Curtici, D. Rujan din Șiria, și cu alți preoți, au pornit, înfrățiți de dragostea creștină, spre Schitul dătător de liniște.

Drumul umbrit de pădurea prietenă, era ticsit de mulțimea credincioșilor ce urcau însetați după

Cuvântul Domnului. P. C. Părinți în mijlocul poporului, în cea mai caldă legătură de dragoste sufletească, înălțau glasul cântărilor sfinte, alături de ale poporului credincios și suava pace cerească dădea tuturor o seninătate divină...

Pe acest drum s'au făcut 14 popasuri. În aceste popasuri au fost rostite meditații de P. C. Părinți. I. P. C. Părinte Caius Turicu începe rostirea meditațiilor, urmat de P. C. Părinți Tr. Magoș din Curtici, Traian Rugilă din Sâmbăteni, iar P. C. Părinte Gh. Barbă din Păuliș încheie aceste meditații.

S'au vărsat multe lacrimi la aceste popasuri pe drum de pădure. Deosebit de zguduitoare au fost scenele unde lângă Mântuitorul în suferință se găsea prezentă Mamă-Sa. El, salvatorul lumii, binefăcătorul omenirii, tămăduitorul durerilor, acum plin de sânge, singur fără nici un prieten, lovit de toți și batjocorit, vede lângă marea durerilor sale, pe cea mai scumpă ființă ce o are cineva, pe Mamă Sa. Mulțimea mamelor prezente la pelerinaj, au văzut în durerile Mântuitorului, durerile propriilor lor copii, căzuți pe câmpurile de luptă, singuri, doborâți de foame, sete și gloanțe, după cum foarte înduioșător, au vorbit P. C. Părinți.

După ce s'a ajuns la schit a început Liturgia, oficiată de mai mulți P. C. Părinți, răspunsurile liturgice fiind date de corul din Radna, condus de P. C. Părinte Gh. Crișovan. La pricază I. P. C. Părinte Caius Turicu, a predica despre „Sf. Cruce“. A vorbit cu putere despre semnul biruinței creștine, semn care a străbătut veacurile, neputând să fie umbrat de nici o forță dușmană. Semnul biruinței este crucea și până la sfârșitul veacurilor se va înălța mântuitoare. A explicat apoi întrebuintarea crucii la popoarele antice mai ales la Romani.

Face apoi un mic istoric al pelerinajului la acest schit. Cum în 1941 cu toate greutățile ivite în cale, șapte își încep a urca acest „Drum al crucii“. A fost un început plin de hotărâre și a fost încununat cu multă răsplată, pentru că în anul următor, acest drum a fost făcut de sute de inși, iar în 1943, câteva mii. Anul 1944 însă a făcut ca la acest drum al crucii să participe întreaga parte de apus a țării, un drum zguduitor și plin de durere, în care familii și sate fugiau din calea armatelor hortiste, pline de sălbăticie. A fost un drum al durerilor din care bunul Dumnezeu ne a scăpat ca în totdeauna când am fost încălcați de dușmanii noștri.

Vorbește apoi în cuvinte calde despre citorii acestui Sfânt locaș și despre sprijinitorii lui: Părintele profesor Băru și Balta din Covăsinț, precum și ceilalți P. C. Părinți din comunele vecine.

Imediat după masă s'a făcut un maslu, care s'a încheiat cu predica P. C. Părinte D. Rujan din Șiria. P. C. Sa, a vorbit în cuvinte pătrunzătoare despre: Judecata de apoi.

Incheerea o face I. P. C. Părinte C. Turicu, mulțumind tuturor participanților, popor și preoți, precum și sprijinitorilor acestui sfânt locaș.

După aceasta mulțimea, laudând pe Dumnezeu în frumoasele cântări bisericești, a făcut drumul întoarcerii. În biserica din Covăsinț, I. P. C. Părinte C. Turicu a înălțat o rugăciune de mulțumită lui Dumnezeu, pentru că prin Harul Său a învrednicit pe cei prezenți de atâta bucurie duhovnicească.

...Și câtă tărie nu au dat aceste clipe trăite în Domnul și pentru Domnul.

Atâția soli din atâtea familii și sate, adunați sub steagul crucii, înfrățiți în Domnul, au trecut peste orice osteneți și împrejurări defavorabile... și acolo... împreună, văzându-se mulți... mulți... și știind că acasă au lăsat și mai mulți în acelaș crez, s'au simțit „Stânca de Granit“ de care să se spargă nebagatele în seamă valuri ale necredinței.

P.

† Istoricul Ion C. Filitti

O revistă ne-a adus vestea tristă a încetării din viață a istoricului Ion C. Filitti.

Istoricul Filitti a lăsat în urma lui o seamă de studii, cari oglindesc viața plină de amintiri glorioase ale Olteniei, unde urmele trecutului au rădăcini adânci în nenumăratele biserici și mănăstiri, descrise cu atâta măiestrie de regretatul istoric: „*Biserica Adormirei Maicii Domnului sau Preclista din Slatina Olt; Biserici și ctitori; Dare de seamă asupra așezământului cultural Mitropolitul Dositei Filitti; Banatul Olteniei; Vlădica Luca († 1629) strămoș al poetului buzoian Vasile Cârlova (1809-1831)*“ etc... Am ales la întâmplare numai câteva din scrierile cu caracter bisericesc; ele sunt nenumărate, unde contribuțiunile istorice măresc posibilitatea de înțelegere a vieții bisericești a Românilor ortodocși.

O latură deosebit de importantă a istoriei Românilor e aprofundarea secolului al XIX-lea, unde Filitti a adus noi amănunte, privitor la epoca Regulamentului Organic, a domnitorilor regulamentari și în special asupra stării sociale a Românilor din Principatele Române. Jurist de seamă, cărțile istorice ale lui Filitti au fost scrise într'un stil documentar, strict obiectiv, nedepășind niciodată izvorul. Vom aminti câteva din lucrările de bază, cari vor trebui mereu luate în seamă, oricât de mult se va mai scrie în viitor: „*Principatele Române dela 1828 la 1834; Ocupația rusească și Regulamentul Organic, V + 385 p.; Domniile Române sub Regulamentul Organic 1834-1848, 688 p. Buc. 1915; Frământările politice și so-*

ciate în *Principatele Române dela 1821 la 1828*, p. 189, Buc. 1932; Tudor Vladimirescu; *Turburări revoluționare în Țara Românească între anii 1840-1843*, p. 289, Buc. 1911; *Proprietatea solului în Principatele Române, până la 1864*. XV. + 604 p. București" s.a.

Teza de doctorat la Paris a istoricului-jurist Ion C. Filitti are titlul: „*Les Principautés roumaines sous l'occupation russe (1828-1834). Le règlement organique. Etude de droit public et d'histoire diplomatique*“. În ea expune reformele cele mai de seamă, cari au transformat instituțiile românești în prima jumătate a veacului al X - IX. — Universitatea din Paris i-a acordat un premiu, pentru strălucita lui expunere.

Opera istorică a lui Ion C. Filitti e mult mai vastă. Multe din articolele, studii valoroase, se află răzlețite prin diferite reviste și ziare din țară. Ele ne arată pe omul care s'a trudit o viață întreagă săculeagă mărturii istorice despre un trecut bogat în fapte, virtuți și credințe creștinești. Și din noianul atâtor scrieri istorice, desprindem gânduri și drumuri sigure pe care le străbatem azi, toți aceia, cari simțim, că viața omenească nu se termină aci pe pământ.

„Știința istoriei, ca și arheologia, după expresia lui Vasile Pârvan ne arată doar două lucruri, vrednice de străduințele și iubirea noastră: *cultul pios al amintirii și cultul entuziast al geniului omenesc, continuu învins și continuu din nou biruitor, în luptă cu elementele inerte ale materiei moarte*. Căci în fața nenorocirilor și morților acumulate, istoria consolează cu povestirile sale și face trăsătura de unire între moarte și viață. Prin istorie, omul nu disperează de el însuși și nu se sinucide ca neam omenesc. Istoria trecutului îi dă consolarea că va trăi în istorie, și viitorul. *Istoria e bunul samaritean care leagă rănile umanității sângerânde în sufletul ei întreg...*“

Și Ion C. Filitti, prin opera lui istorică va rămâne un exemplu demn de urmat, pentru generațiile viitoare, cari se vor lumina dela altarul științei lui...

Prof. C. Rudnaru

Despre ce să predicăm?

Duminea în 29 Sept. 1946 să vorbim despre DUMNEZEIREA CREȘTINISMULUI.

Am înșirat până aci, în douăsprezece subiecte, premisele dumnezeirii creștinismului în general și ale dumnezeirii Mântuitorului în special. Am început cu *Evanghelia*, cartea sfântă în care se cuprinde viața și opera lui Iisus. Am vorbit apoi despre *persoana și învățătura Domnului*, despre *profețiile și minunile lui*, despre *patimile și învierea lui*, despre *Biserica*, despre *cultul creștin*, despre *binefacerile creștinismului*, despre chipul omului desăvârșit, care-i *creștinul*, despre creștinism în comparație cu *celelalte religii* și cu *eresurile*.

Am constatat că *Evanghelia* este cartea-record

în istoria religiilor și a culturii umane, cartea divină, care nu are pereche între cărțile omenirii. Ne-am convins că persoana Mântuitorului este cu totul excepțională, unică, între toți fiii oamenilor. Ne-am încredințat că învățătura lui Iisus întrece pe a tuturor înțelepților. Am văzut că minunile și profețiile Mântuitorului depășesc puterea tuturor oamenilor; deci sunt fapte extraordinare, supranaturale, divine. Am contemplat patimile Mântuitorului și ne-am cutremurat prin jertfa, harul și exemplul lor supra-omenesc. Ne-am bucurat și luminat cu învierea Domnului, fapta istorică, minunea care pecetluște definitiv opera și divinitatea Mântuitorului. Am arătat că Hristos a întemeiat Biserica, așezământul mântuirii, în care se continuă până la finalul veacurilor opera îndreptării, sfințirii și desăvârșirii omului. Am subliniat că pe lângă și în Biserica, Iisus Hristos a întemeiat un cult nou, cult în spirit și adevăr, prin care omul trăește în atmosfera vieții duhovnicești și ia contact cu divinitatea. Am înșirat binefacerile creștinismului și am văzut că ele sunt incomparabile și cu urmări binecuvântate pentru emanciparea, cultura și progresul omenirii întregi. Am privit chipul creștinului și l-am admirat ca pe cel mai reușit și desăvârșit chip de om pe care îl cunoaște până astăzi istoria și antropologia. Am comparat marile religii istorice ale omenirii cu creștinismul și pe întemeitorii lor cu Iisus, și am văzut și aici, în cumpăna judecării drepte, câtă deosebire adică inferioritate este de o parte, și câtă superioritate incontestabilă este de cealaltă parte. Am schițat și un raport între creștinism și eresuri, dar și aici adevărul întreg și atotputernic stă de partea ortodoxiei.

Din aceste premise, concluzia se impune gravă și indubitabilă: *creștinismul este religia omenirii*, unica religie adevărată, singura religie care are în întregime de autor pe Dumnezeu. Dacă *Evanghelia* este sfântă și autentică, și am constatat că este; dacă învățătura lui Iisus este cea mai sublimă, și ne-am documentat că este; dacă profețiile, minunile, patimile și învierea Domnului sunt fapte supranaturale, și ne-am încredințat că sunt; dacă Biserica și cultul ei aduc cerul pe pământ și ridică sufletele la cer, și am experimentat că așa este; dacă binefacerile creștinismului sunt optime și fecunde pentru salvarea, cultura și fericirea omenirii, și am constatat că sunt; și dacă religia creștină, deși străbate ca o rază de lumină și de iubire prin toate sufletele, planează deasupra tuturor religiilor și eresurilor omenirii, și ne-am convins că așa este, — *dumnezeirea creștinismului este probată și adevărată*, mai presus de orice îndoială. Adunate toate și înmănușiate: *Evanghelia*, personalitatea Mântuitorului, învățăturile și faptele lui, minunile, profețiile, patimile, învierea, Biserica și cultul creștin, binefacerile și superioritatea creștinismului față de celelalte religii, — ajungem

prin ele la concluzia logică și convingătoare despre divinitatea creștinismului și a întemeietorului său. Astfel de virtuți, fapte și opere nu pot fi atribuite oamenilor. Ele sunt mai presus de puterea și înțelepciunea omenească; sunt dumnezeiești. Toate garantează istoricitatea și divinitatea creștinismului și a Mântuitorului.

Creștinismul este religia voită și descoperită de Dumnezeu. Aceasta e sinteza și concluzia tuturor studiilor și meditațiilor de până aci. La premisele lor se mai pot adăuga și următoarele fapte concludente: concepția creștină despre lume și viață, soluția pe care o aduce creștinismul la problema răului, răspândirea și conservarea minunată a creștinismului, și efectele excepționale pe care le are creștinismul în lume.

Intre multele concepții de viață (pesimiste, egoiste, hedoniste, materialiste), creștinismul propagă o concepție despre lume și viață optimistă, altruistă, morală, spiritualistă. El desleagă enigmele și răspunde la marile întrebări și aspirații eterne ale sufletului omenesc: De unde venim, ce rost avem și încotro mergem; care este începutul vieții, ce rost are ea pe pământ și care este scopul ei suprem?... Religia creștină învață că lumea și omul constituie capodoperile lui Dumnezeu, în care se oglindește atotștiința, atotputernicia și iubirea Creatorului. Omul e făptura lui Dumnezeu, cea mai de seamă și cea mai iubită. Alcătuit din trup material și din suflet nemuritor, el se deosebește esențial de toate făpturile și are o menire sublimă, pe care i-a dat-o Creatorul: să creeze și el, să se amelioreze, să iubească și să se desăvârșească până la asemănarea și unirea cu El.

Răul, în concepția creștină despre lume și viață, nu este dela Dumnezeu ci e creația ființelor libere, a spiritelor rele și a oamenilor. El se manifestă în lume în lipsa binelui și are rolul de a evidenția binele. Cine suferă ispășește, se sfințește și desăvârșește; își pregătește prin cruce bucuria învierii și fericirea vieții veșnice.

Concepția aceasta despre lume, despre viață și despre mântuirea din cătușele răului, așa după cum e cuprinsă în cuvintele Evangheliei, în dogmele și canoanele Bisericii, s'a propagat și conservat în lume cu o putere cu totul excepțională. Religiiile păgâne s'au răspândit și conservat, pentru că au încurajat mai mult viciile decât virtuțile oamenilor. Unele dintre ele, ca mazdeismul și budhismul, s'au răspândit și conservat prin puterea regilor; mahomedanismul s'a răspândit prin forța armelor și prin satisfacția plăcerilor pe care le oferea și în viața aceasta și dincolo de mormânt. Iisus Hristos se naște într'un staul, își alege doisprezece pescari simpli, predică trei ani și jumătate și moare răstignit. Aproape trei veacuri religia lui este defălmată de către filozofi

și săngeros persecutată de către iudei și de către împărații păgâni. Cu toate acestea, religia creștină s'a răspândit cu o iuțeală pe care nu o poate explica decât forța sa internă, izvorită din dumnezeirea ei. Nici iudeii, nici păgânii; nici filozofii, nici împărații; nici persecuțiile săngeroase, nici eresurile otrăvitoare, nu au putut sta în calea propagării și conservării creștinismului.

Oriunde se răspândește creștinismul, viața oamenilor se schimbă: moravurile se purifică, sclavia se desființează, privilegiile se înlătură, societatea se primenește, viciile se înlătură, virtuțile înfloresc, iubirea și frăția pun stăpânire pe toate sufletele; un duh nou se revarsă în lume și o înnoește.

Astfel, concepția de viață creștină, răspândirea și conservarea minunată a creștinismului, precum și efectele lui binefăcătoare, în suflete, în familie, în societate, în omenirea întreagă, în care so inaugurează *era creștină*, sunt tot probe neîndoelnice despre divinitatea creștinismului și a Mântuitorului*

Zoroastru, luminat de Ahura Mazda, descopere că sufletul omului credincios după ce se desparte de trup, respiră fericit pacea și parfumul florilor. Un vânt de miazăzi, îi aduce în față o fecioară tineră, înaltă, puternică și frumoasă, religia.

— „Cine ești tu fecioară, cea mai frumoasă din câte femei am văzut?“ o întrebă sufletul credinciosului.

— „O, om cu suflet bun, cu bune cuvinte, cu fapte bune, cu bună religie, eu sunt propria ta religie întrupată“. — Omul îi zice:

— „Pentru măreția, bunătatea și frumusețea ta, pentru parfumul, forța ta victorioasă, și triumful asupra dușmanilor, așa precum îmi apari, fiecare trebuie să te iubească“.

— „Om cu suflet bun și cu vorbe, cu fapte bune, cu bună religie; tu mă iubești pentru măreția, pentru frumusețea, pentru parfumul și forța mea victorioasă împotriva dușmanilor, așa cum îți apar. Când ai văzut pe cineva luând în derădere religia, sau practicând idolatria, sau fiind avar față de săraci, te-ai străduit să-ți cânti psalmii (gătos), ai adus sacrificii lui Ahura Mazda și ai înveselit pe credinciosul ce venea de aproape sau dede departe. Atunci tu, fiind eu iubită, m'ai făcut mai iubită; fiind eu frumoasă, m'ai redat mai frumoasă; fiind eu dorită, m'ai făcut mai dorită; fiind la un loc de sus, m'ai înălțat și mai sus, prin aceste bune cugetări, prin aceste bune cuvinte, prin aceste bune acțiuni“.

Sufletul rău, după despărțirea de trup, în loc de aer parfumat, respiră un aer de miasme și de suferințe; îi apare în locul fecioarei o femeie urâtă, murdară și neîngrijită, care întrebată de ce umblă

* Gladstone: „Tot ce scriu, tot ce gândesc, tot ce nădăduesc, își are temeiul în credința despre dumnezeirea Domnului nostru Iisus Hristos, singura nădejde a bieteii omeniri păcătoase“.

așa, îi răspunde: „Eu sunt fapta ta cea rea, om cu cugetări rele, cu vorbe rele, cu acțiuni rele. Sunt urâtă din cauza dorințelor și acțiunilor tale, așa cum apar, căci tu, când ai văzut pe un om aducând sacrificii, având grijă de apă, de foc, de turmă, de plante și alte creaturi bune, tu ai împlinit dorința lui Ahriman și a demonilor, săvârșind astfel acțiuni rele. Când ai văzut pe un om făcând caritate, sau arătând iubire, sau primind un oaspete, tu m'ai făcut mai odioasă; eram oribilă, m'ai făcut mai oribilă, și prin acțiunile tale m'ai apropiat mai tare de infern“.

Astfel, în timp ce sufletul credincios religiei, primește hrană cu suc de primăvară, sufletul rău primește hrană cu suc de putregaiu.

— „Dă-i hrană: otravă puturoasă, — iată care e hrana după moarte a omului cu spiritul rău, cu rele cuvinte, cu rele acțiuni, cu religie rea, la fel cu femeia necurată, bogată în gânduri rele, în cuvinte rele, în acțiuni rele“*.

Credința aceasta iraniană, dacă nu se potrivește cu parsismul decât în parte, ea se potrivește admirabil și în întregime cu creștinismul. Din acel dialog al sufletului, după moarte, cu religia, rezultă că o religie este cu atât mai bună, mai frumoasă și mai atrăgătoare, cu cât ea este mai autentică și mai sincer practică. Omul cu suflet bun, cu vorbe bune și cu fapte bune este modelat așa după religia cea bună. Și religia cea bună devine cu atât mai superioară și mai frumoasă, cu cât este mai mult transpusă în cugetări, cuvinte și acțiuni bune.

Religia aceasta bună, cea mai bună între toate religiile, este creștinismul. Bunătatea, măreția, frumusețea și forța victorioasă a creștinismului se datorează divinității lui Iisus, care strălucește în toată plinătatea și splendoarea vieții lui, în învățătura și cultul lui; în conservarea, în propagarea și în toate binefacerile lui rodite dealungul veacurilor.

Creștinismul este divin, pentru că întemeietorul lui este divin: lumină din lumină, *Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat*. Ceilalți întemeietori de religii sunt oameni și numai oameni. Iisus este om *desăvârșit* și mai mult decât omul; e Fiul lui Dumnezeu, care dispune de aceleași atribute și puteri ca și Tatăl. Ceea ce niciunul dintre întemeietorii de religii n'a pretins și n'a putut pretinde Iisus Hristos pretinde ca și Tatăl: *cult religios* și credință în autoritatea sa infalibilă: „*Toți să cinstească pe Fiul cum cinstească pe Tatăl...*“ (In 5, 23). „*Credeți în Dumnezeu și în mine credeți... Credeți-mă că eu sunt în Tatăl și Tatăl în mine*“ (In 14, 11). Creștinismul se întemeiază pe viața, învățătura, faptele, moartea și învierea lui Iisus, — singurul întemeietor de religie care-și dă viața ca mărturie a divinității sale și a operii sale mântuitoare. De personalitatea excepțională a lui Iisus Hristos e legată prin urmare supe-

rioritatea creștinismului față de celelalte religii și eterodoxii: bunătatea creștinismului de bunătatea lui Iisus, perfecțiunea creștinismului de perfecțiunea lui Iisus, dumnezeirea creștinismului de dumnezeirea Mântuitorului. Noi pe acestea le mărturisim, cu credință și cu dragoste, până la moarte.

— „*Incolo, fraților, bucurați-vă, desăvârșiți-vă, mângâiați-vă, uniți-vă în cuget, trăiți în pace, și Dumnezeu dragostei și al păcii va fi cu voi*“ (II Cor. 13, 11).

Informațiuni

= **Misiune religioasă la Șofronea.** În ziua de 14 Septembrie a. c., din prilejul praznicului Înălțării sf. Cruci, au avut loc misiuni religioase în parohia Șofronea. Înainte de amiază, soborul preoțesc compus din P. O. Părinte Prot. Dr. II. V. Felea, Preoții D. Tudor din Arad și V. Guleșiu parohul locului, a slujit în sf. biserică slujba Utreniei și a sf. Liturghii, de față fiind un număr însemnat de credincioși. La priceasnă a predicat Păr. Profesor Dr. II. V. Felea despre Sf. Cruce.

După terminarea sf. Liturghii s'a slujit un parastas în fața monumentului ridicat întru pomenirea eroilor căzuți la Șofronea în luptele din 13 Septembrie 1944, precum și a celorlalți eroi ai comunei. Au vorbit aci Preoții D. Tudor și V. Guleșiu, preamărind jertfa acestor eroi.

= **Programa de rugăciuni și cântări pentru elevii școlilor primare a ieșit de curând de sub tipar.** Se poate cumpăra dela Oficiul parohial Arad str. Meșianu 16 sau se poate comanda dela Librăria Diecezană. Costul unui exemplar este de 1200 lei.

= **C. Părinte Marin Popa-Nemou** dela biserica Obedeanu din Craiova a scos de curând în colecția „Hrana duhovnicească“, o interesantă broșură intitulată: *Tatăl nostru*. În această broșură C. Sa explică, într'un mod foarte sugestiv și pe înțelesul poporului, rugăciunea domnească. Fiecare cerere este înfățișată în câte o icoană simbolică și lămurită prin unul sau mai multe exemple bine alese. O recomandăm C. frați preoți în vederea colportajului.

Nr. 3514/1946.

CIRCULAR

P. C. Preoți sunt rugați să comunice în parohie următorul anunț:

„Se aduce la cunoștință tuturor persoanelor care au în grija lor *băieții orbi minori*, în vârstă de 7-14 ani, indiferent din ce cauză ar fi căpătat orbirea, că acești copii pot fi primiți în vechea școală pentru orbi, din Cluj, Calea Doro-

* M. Bejenaru: *Problema vieții viitoare*, p. 43-44.

banților, Nr. 31 denumită „Așezământul pentru Ocrotirea Orbilor“. Deasemenea se pune în vedere tuturor băieților trecuți de 14 ani, care și-au pierdut vederea în urma unui accident întâmplat în timpul și din cauza războiului, sau datorită mijloacelor de luptă, sau în timpul serviciului ordonat, că pot fi primiți gratuit în școala specială pentru reeducarea orbilor, denumită: „Centrul pentru Reeducarea Militarilor Orbi de Războiu“, din Cluj, Calea Dorobanților Nr. 31, unde pot învăța o meserie, carte și muzică, pentru ușurarea existenței lor și a familiei. Pentru internerarea gratuită a unui copil orb, cei interesați vor înainta: 1) Cererea timbrată, adresată direcțiunii așezământului arătat mai sus, 2) certificat de paupertate (sărăcie), 3) extras de naștere, 4) certificat de naționalitate, 5) buletin de vaccinare, 6) certificat medical eliberat de medicul circumscripției, din care să se constate: a) că copilul este sănătos, inteligent și se poate educa, b) nu suferă de incontinență de urină sau fecale, c) nu este atins de epilepsie și nu are răni deschise, d) și că în comuna din care vine nu este epidemie; 6) Declarație dată de părinți, tutori, etc. și legalizată de autoritățile comunale că în timpul vacanțelor copilul va fi dus acasă pe cheltuiala reprezentanților legali al copilului. Pentru copiii orbiți printr'un accident întâmplat în timpul și din cauza războiului, sau din cauza războiului, sau din cauza mijloacelor de luptă, pe lângă actele de mai sus se vor prezenta: 1) o declarație a martorilor certificată de șeful postului asupra împrejurărilor cum s'a întâmplat accidentul din care să se constate: a) locul, b) data, c) împrejurările în care s'a întâmplat accidentul; 2) Un certificat comunal eliberat de primărie și vizat de șeful postului de jandarmi, din care să se constate că accidentul se datorește mijloacelor de războiu; 3) Copie de pe foaia de observație din spitalul de unde a fost internat, sau certificat eliberat de medicul curant, din care să se constate felul cum au evoluat rănilor de la prezentare până la terminarea tratamentului. Bărbații orbiți în urma rănilor căpătate pe câmpul de luptă, vor înainta odată cu cererea ori ce act ca: bilet de rănire, foaie de ieșire din spital, proces verbal de clasare din care să reese că și-a pierdut vederea în timpul și din cauza războiului, ei având drept la gratuitate pe această bază. Rugăm a ne fi semnificate adresele invalizilor orbi din războiu, ale accidentaților și copiilor lipsiți de vedere, chiar și în cazul când aceștia n'ar dori să se interneze. Locurile fiind limitate, cererile vor fi înaintate cât mai curând posibil. Părinții cari vor produce certificat că

sunt funcționari publici se vor bucura de red cere, iar părinții care având stare materială bună, nu vor produce certificat de paupertate, vor plăti taxele fixate de minister. Nimeni nu va aduce copilul înainte de ai se fi comunicat din partea direcțiunii așezământului că este loc și poate prezenta copilul că a fost primit“.

Arad, la 7 Septembrie 1946.

† ANDREI,
Episcop.

Ic. Stavr. Caius Turicu,
cons. ref. eparhial.

Nr. 3624/1946.

Concurs

Pentru îndeplinirea parohiei *Revetiș*, protopopiatul Buteni, se publică concurs prin alegere, cu termen de 30 zile.

VENITE:

1. Sesiunea parohială, 32 jug. cad., cu drept de lemne și pășune.

2. Casă parohială.

3. Stolele și birul legal.

4. Salarul dela Stat.

Parohia este de clasa a doua.

Preotul ales va plăti toate impozitele după beneficiul preoțesc din al său.

Cererile de concurs, adresate Consiliului parohial din *Revetiș* se vor înainta Consiliului Eparhial din Arad.

Cererile vor fi însoțite de actele necesare: Certificat dela Școala medie, Absolutor teologic și Diplomă de capacitate preoțească. Preoții vor înainta și certificat de serviciu.

Candidații admiși, cu încuviințarea protopopului tractului, se vor prezenta în sf. biserică pentru a servi, cânta, predica și a face cunoștința credincioșilor.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 31 August 1946.

† ANDREI,
Episcop.

Traian Cibian,
cons. ref. eparhial.

Comunicat

Aducem la cunoștința Onor. Părinți catolici că manualele de religie pentru uzul școlilor primare din Eparhia Aradului, pentru cl. II, III, V, VI și VII, costă 3 000 lei și pentru cl. IV costă 4 000 lei exemplarul.

Manualele pentru cl. I sunt epuizate.

DIECEZANA